

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 46929**Nom:** Intervenció en les Dificultats en la Comprensió i Expressió Escrita**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 2,5**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2276 - Màster Universitari en Educació Especial	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2276 - Màster Universitari en Educació Especial	Orientació i Intervenció en dificultats d'Aprenentatge i Comportament	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

MARTINEZ GIMENEZ TOMAS

SORIANO FERRER MANUEL

GIL PELLUCH LAURA

RESUM

L'assignatura Intervenció en les dificultats en la comprensió i expressió escrita consta de 2,5 crèdits ECTS i es desenvolupa en primer curs, dins del mòdul obligatori: Organització, investigació i intervenció en educació especial, en el subnivell d'Orientació i Intervenció en Dificultats d'Aprenentatge i Comportament. La responsabilitat docent d'aquesta assignatura recau sobre el professorat del Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació.

L'assignatura pretén formar en la detecció, avaluació i intervenció davant els possibles problemes que poden sorgir tant en els processos de comprensió lectora com d'expressió escrita. La comprensió lectora i, en part, l'expressió escrita constitueixen eines instrumentals bàsiques per a la integració i el rendiment acadèmic dels estudis. Així, aquesta assignatura s'organitza al voltant d'analitzar els models teòrics que expliquen aquests processos, conèixer les dificultats que experimenta l'alumnat durant la seua adquisició i aproximar l'alumnat a les eines i processos dirigits a la seua avaluació i intervenció dins de contextos escolars i/o professionals.

Aquesta matèria permet treballar la Reducció de les Desigualtats (ODS 10) en l'àmbit escolar, a partir de propostes d'avaluació i intervenció basades en evidències, en l'alumnat amb necessitats especials, garantint d'aquesta manera una Educació de Qualitat (ODS 4).

En l'assignatura s'afavorirà el coneixement del marc normatiu i els principis fonamentals de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual. Es tractaran continguts en matèria d'igualtat i amb perspectiva de gènere, i s'atendrà les estratègies de prevenció, sensibilització i detecció de situacions de violència sexual en l'àmbit educatiu, al mateix temps que s'integraran pràctiques docents d'actuació per a la prevenció i detecció de violències sexuals, en coordinació amb els recursos institucionals i protocols establits per la UV.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Sense requisits previs, encara que resulten recomanables coneixements sobre psicologia del desenvolupament, psicologia de la instrucció i haver cursat l'assignatura d'Intervenció en les Dificultats de Lectura i Escriptura de Paraules.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2276 - Màster Universitari en Educació Especial

Buscar, gestionar i analitzar informació científicoprofessional, informes tècnics, d'investigació i/o d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius.

Col·laborar eficaçment amb equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i al desenvolupament col·lectiu.

Conèixer els fonaments, principis, valors i actituds que sustenten el dret a l'educació dels estudiants amb necessitats específiques de suport educatiu.

Conèixer els principis ètics de l'actuació professional en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu.

Conèixer i comprendre els procediments d'investigació, avaluació i intervenció en l'entorn escolar en infants amb necessitats específiques de suport educatiu.

Conèixer i comprendre l'impacte de les necessitats específiques de suport educatiu en les relacions familiars.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de l'educació especial, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Dissenyar i gestionar procediments d'avaluació i intervenció en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu.

Mostrar habilitats d'aprenentatge (o autoaprenentatge) que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser sobretot autodirigida o autònoma.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant oralment com per escrit, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Ser capaç d'aplicar la normativa vigent en matèria d'atenció a les necessitats específiques de suport educatiu i en el context social en diferents supòsits.

Tenir un compromís actiu amb la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats i l'equitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Models explicatius de la comprensió lectora.

Processos cognitius implicats en la comprensió i aprenentatge a partir de textos, així com en la composició de textos.

Característiques dels alumnes amb dificultats en la comprensió i composició de textos.

Els programes nacionals i internacionals per a l'avaluació de la competència lectora en els sistemes educatius.

2. L'avaluació de les dificultats de comprensió lectora

Procediments i instruments d'avaluació de les dificultats en comprensió lectora.

Procediments psicomètrics i funcionals.

Anàlisi de textos i materials de lectura curriculars.

La construcció de preguntes i activitats d'avaluació de la comprensió lectora.

3. La intervenció en les dificultats de comprensió lectora.

Metodologies amb evidència empírica d'intervenció en dificultats de comprensió lectora. Programes d'intervenció (paper i llapis i programari educatiu).

La construcció de materials orientats a la millora de la comprensió lectora.

Propostes d'assessorament familiar i escolar en xiquets amb dificultats de comprensió lectora.

4. Les dificultats d'expressió escrita.

Els principals models teòrics explicatius de l'expressió escrita.
Pautes i instruments per a l'avaluació de les dificultats d'expressió escrita.
Orientacions per a la millora dels problemes d'expressió escrita.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	25,00
Total hores	25,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	20,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	45,00

METODOLOGIA DOCENT

El caràcter teoricopràctic de les competències especificades per a aquesta matèria es reflectirà en la metodologia que s'estructurarà en dos eixos. L'eix teòric tindrà un component d'exposició i sistematització de coneixements per part del professor que requerirà la participació activa de l'alumne amb lectures avançades dels continguts. L'eix pràctic concretarà en la realització 1) activitats de classe supervisades en les quals s'analitzaran casos pràctics (aprenentatge en problemes) i a través de l'Exposició i el debat de document relacionats amb articles i models teòrics, protocols d'avaluació de, així com de programes d'intervenció, i 2) activitats de treball individual (autoaprenentatge) cooperatius que seran entregades al professor.

l professor.

AVALUACIÓ

En l'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà una combinació de diferents tipus d'informació, vinculats a les distintes activitats que l'alumnat desenvolupe. Per tant, els procediments d'avaluació contemplaran:

- a) Examen. Es realitzarà un examen de preguntes objectives amb respostes múltiples i/o de desenvolupament que consistirà en la realització d'una prova escrita. Aquesta prova tindrà un pes del 75% en la qualificació final, a més, s'ha d'arribar a un mínim de domini del 50% per a superar l'assignatura. Aquest requisit és recuperable en la segona convocatòria.
- b) Treball grupal obligatori. El treball grupal obligatori inclou un informe escrit i/o la seua exposició a classe. Aquest treball grupal tindrà un pes del 25% en la qualificació final. L'incompliment d'aquest requisit no serà recuperable en segona convocatòria, per la qual cosa l'alumnat que no l'haja realitzat en primera convocatòria tindrà una qualificació màxima final de 7,5 punts en segona convocatòria.

L'ús de tecnologies (inclosa la IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 12.2023).

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagiat en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant fraudulències (ACGUV 123/2020).

BIBLIOGRAFIA

Ripoll, J.C. (2013). *Intervención en problemas de comprensión lectora de la asignatura Niños con Dificultades de Aprendizaje*. Universidad de Navarra.

Ripoll, J.C., Gómez-Merino, N. i Ávila, V. (2024). *Aprender a enseñar a leer y a escribir. Cómo aplicar evidencias científicas sobre el aprendizaje de la lectura y la escritura*. Biblioteca Innovación Educativa (SM).

Vidal-Abarca, E. (2025). *Comprender y Aprender: Cómo favorecer la comprensión lectora en el aula*. Biblioteca Innovación Educativa (SM).

Altra bibliografia complementària:

American Psychiatric Association (2022). Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM 5-TR). American Psychiatric Publishing. <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787>

Cuetos, F. (2011). *Psicología de la lectura*. Wolters Kluwer Educación.

Defior, S., Serrano, F. i Gutiérrez, N. (2015). *Dificultades específicas del aprendizaje*. Editorial Síntesis.

Flower, L., i Hayes, J. R. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, 32(4), 365–387.

García-Vidal, J., i González-Manjón, D. (2000). *Dificultades de Aprendizaje e intervención psicopedagógica: Lectura y Escritura* (Vol II). Ediciones EOS.

Gutiérrez-Braojos, C., i Salmerón, H. (2012). Estrategias de comprensión lectora: enseñanza y evaluación en educación primaria. *Profesorado: revista de currículum y formación del profesorado*, 16(1), 183-202

Hayes, J. R. (1996). A new framework for understanding cognition and affect in writing. In C. M. Levy & S. Ransdell (Eds.), *The science of writing: Theories, methods, individual differences, and applications* (pp. 1–27). Lawrence Erlbaum Associates.

Hayes, J. R., i Berninger, V. W. (2014). Cognitive processes in writing: A framework. En B. Arfé, J. Dockrell, i V. W. Berninger (Eds.), *Writing development in children with hearing loss, dyslexia, or oral language problems: Implications for assessment and instruction* (pp. 3–15). Oxford University Press.

Miranda, A., Vidal-Abarca, E. i Soriano, M. (2000). *Evaluación e Intervención Psicoeducativa en Dificultades de Aprendizaje*. Pirámide.

Sánchez, E., García, J. R., i Rosales, J. (2010). *La lectura en el aula: qué se hace, qué se debe hacer y qué se puede hacer*. Barcelona. Grao.

n>